

Høringsnotat knyttet til revisjon av kulturmiljøer av nasjonal interesse i Nordland (NB!-registeret)

Oppsummering av mottatte høringsuttalelser, Riksantikvarens vurderinger og beslutninger

09.09.2022, Riksantikvaren, SAM-seksjon

Saksbehandlere: bp/vfh/amr/sab

Godkjent av lm

Oppsummering

I dette notatet redegjør Riksantikvaren for bakgrunn, formål og prosess med revisjonen av NB!-registeret. Revisjonen er en del av et oppdrag i årlig tildelingsbrev til Riksantikvaren fra Klima- og miljødepartementet og har forankring i [Meld. St. 16 \(2019-2020\) «Nye mål i kulturmiljøpolitikken – engasjement, bærekraft og mangfold»](#). Revisjonen omfatter i alt 12 kulturmiljøer i Nordland fylke.

I notatet gjengis også hovedinnholdet i høringsmerknader som kom til forslaget som ble sendt ut på høring 14.12.2020 med høringsfrist 31.01.2021, saksnummer 20/09974. Høringsfristen ble i etterkant forlenget til 30.04.2021. I notatet følger Riksantikvarens vurderinger og konklusjoner som ligger til grunn for publisering av reviderte og nye tekster og kart.

Vurdering og publisering av kulturmiljøtekster og kulturmiljøavgrensninger

Riksantikvaren har vurdert innkomne høringsuttalelser og gjort endringer før publisering av både tekster og kulturmiljøavgrensninger. Et av formålene med revisjonen er å gi konkrete råd og anbefalinger for forvaltning av kulturmiljøene i registeret. Det er derfor føyd til et nytt avsnitt i tekstene med overskriften «*Faglige råd for forvaltning*». Rådene tar blant annet utgangspunkt i anbefalinger i [Riksantikvarens bystrategi 2017 – 2019](#) som kom ut i [ny utgave](#) i 2021.

Riksantikvarens vurderinger og konklusjoner til de enkelte kulturmiljøene er å finne under respektive navn og nummer (Kulturminne-id) i dette høringsnotatet. Tekst og avgrensninger er publisert i [kulturminnedatabasen Askeladden](#) (tilgjengelig for kulturmiljø- og planforvaltningen). Samme opplysninger er tilgjengelig for alle i kartportalen [nb.ra.no](#) og på nettstedet [Kulturminnesøk](#)

Vurdering av overordnede høringsinnspill

Høringsinstansene er generelt positive til foreslåtte *Faglige råd for forvaltning*. Høringsinstansene har kommet med forslag til korrigeringer i beskrivelser og endret avgrensning. Noen av kommunene har påpekt at de foreslåtte *Faglige råd for forvaltning* ikke er bestemmelser, og ber derfor Riksantikvaren vurdere muligheten for å endre «skal»-formuleringer til «bør»-formuleringer. Riksantikvaren har tatt dette til etterretning og endret formuleringen i kulturmiljøtekstene til «bør». I det tilfelle kommunen bruker rådene som bestemmelser i kommune-, område- eller detaljplaner, kan det være hensiktsmessig at anbefalingen «bør» erstattes av «skal». Dette vil gjøre rådene juridisk bindende, og bidra til å sikre en god forvaltning av kulturmiljøverdiene.

Informasjon om samlet oversikt/fremtidige muligheter for revisjon

Riksantikvaren ønsker å orientere om at det er mulighet for fremtidig revisjon av oversikten over kulturmiljøer av nasjonal interesse i Nordland fylke. I tråd med bestillingen i [Meld. St. 16 «Nye mål i kulturmiljøpolitikken»](#) har Riksantikvaren igangsatt arbeid knyttet til en samlet oversikt over kulturmiljøer og landskap av nasjonal interesse. Oversikten bygger

videre på de eksisterende registrene over kulturmiljø og landskap, KULA-registeret (kulturhistoriske landskap av nasjonal interesse) og NB!-registeret. Oversikten vil også suppleres med flere typer kulturmiljø som på bakgrunn av geografisk plassering, art eller størrelse faller utenfor KULA- og NB!-registrene i dag. Som en del av arbeidet med den samlede oversikten vil regional kulturmiljøforvaltning og kommuner ha anledning å spille inn forslag til revisjon og supplerings av kulturmiljø av nasjonal interesse. Riksantikvaren vil komme tilbake til Nordland fylkeskommune på et senere tidspunkt med tanke på oppstart av denne prosessen.

Innhold

Gjennomføring av høringen i Nordland	3
Høringsuttalelsene – overordnede innspill	4
Innspill fra Nordland fylkeskommune	4
Innspill fra kommunene	5
Høringsuttalelsene, Riksantikvarens vurdering og konklusjon knyttet til de enkelte kulturmiljøene.....	5
K105 Stamsund	5
K97 Henningsvær	6
K98 Kabelvåg Parken	6
K107 Svolvær Sentrum.....	8
K106 Svolvær Svinøya og Bukkedauden (tidligere: Svolvær Svinøya).....	9
K104 Narvik Sentrum.....	11
K102 Narvik Trekanten (tidligere: Narvik Industriområdet NSB og LKAB)	13
K95 Bodø Sentrum	14
K96 Bodø Svenskebyen.....	16
K99 Mo i Rana Moholmen	17
K100 Mosjøen Byparken.....	17
K101 Mosjøen Sjøgata	18

Bakgrunn og formål med revisjonen

Riksantikvarens NB!-register er en oversikt over kulturmiljøer av nasjonal interesse i byer og tettsteder hvor det må vises særlige hensyn i forbindelse med videre forvaltning og utvikling. Registeret, som ble opprinnelig opprettet i perioden 2006-2010, skal bidra til at kulturmiljøer av nasjonal interesse blir ivaretatt, og brukes som en ressurs i bærekraftig lokal utvikling. Riksantikvaren har som mål at NB!-registeret skal være et nyttig kunnskapsgrunnlag og et godt forvaltningsverktøy for kommunene og andre myndigheter som styrer og påvirker utviklingen av kulturmiljøer innenfor byer og tettsteder. Revisjon av NB!-registeret ble startet opp for å tydeliggjøre kulturmiljøenes nasjonale interesser og hvordan de bør ivaretas, slik at det skaper større forutsigbarhet i forvaltningen. For å tydeliggjøre hvorfor kulturmiljøene i oversikten oppfattes å være av nasjonal interesse omfatter revisjonen presisering av nasjonale interesser og oppdatert beskrivelse. I noen tilfeller er kulturmiljøavgrensningen revidert. I tillegg har et av formålene med revisjonen

vært å gi konkrete råd og anbefalinger for forvaltning (vern og utvikling) av kulturmiljøene. Det er derfor tilføyd et nytt avsnitt i kulturmiljøtekstene med overskriften «Faglige råd for forvaltning». Rådene tar utgangspunkt i anbefalinger i Riksantikvarens Bystrategi. De fordeler seg på fire ulike nivåer: landskaps-, kulturmiljø-, objekt- og elementnivå. For å ivareta kulturmiljøene innebærer det å ivareta sammenhengene mellom de ulike nivåene innenfor kulturmiljøet, så vel som landskapet de tilhører. Hvilke råd som gis vil variere mellom kulturmiljøene og hvilken situasjon de befinner seg i.

Mer informasjon om Riksantikvarens arbeid med revisjon og forvaltning av kulturmiljøene i NB!-registeret og by- og tettstedsarbeidet finnes her: [NB!-registeret - Kulturmiljø av nasjonal interesse i byer og tettsteder - Riksantikvaren](#). I tillegg har Riksantikvaren utarbeidet flere veiledere relatert til arealplanlegging, samt by- og stedsutvikling på Riksantikvarens veiledersider: www.riksantikvaren.no/jeg-trenger-veiledning/.

Gjennomføring av høringen i Nordland

Høringsutkastet ble 14.12.2020 sendt på begrenset høring til Nordland fylkeskommune og respektive kommuner med kulturmiljøer i NB!-registeret. Høringsforslaget omfattet alle kulturmiljøene som er oppført i NB!-registeret innenfor Nordland fylkeskommune:

- K105 Stamsund
- K97 Henningsvær
- K98 Kabelvåg Parken
- K107 Svølvær Sentrum
- K106 Svølvær Svinøya
- K104 Narvik Sentrum
- K102 Narvik Trekanten
- K95 Bodø Sentrum
- K96 Bodø Svenskebyen
- K99 Mo i Rana Moholmen
- K100 Mosjøen Byparken
- K101 Mosjøen Sjøgata

Riksantikvaren ba høringsinstansene om tilbakemeldinger og innspill til forslagene generelt og spesielt om følgende:

- foreslåtte endringer i avgrensning av kulturmiljøene
- foreslåtte «Faglige råd for forvaltning»

Opprinnelig høringsfrist ble satt til 31.01.2021. Høringsbrev og vedlegg ble lagt ut offentlig på Riksantikvarens hjemmesider. Dette slik at andre interessenter enn de som har mottatt høringsforslaget direkte skulle ha muligheten for å komme med innspill. Flere kommuner og fylkeskommunen ba om utsatt høringsfrist. Ny høringsfrist ble satt til 30.04.2021.

Riksantikvaren mottok innspill fra Nordland fylkeskommune og Bodø, Vågan, Narvik og Vefsn kommuner. I tillegg fikk vi inn høringsinnspill fra Fortidsminneforeningen Avdeling Nordland.

Høringsuttalelsene – overordnede innspill

Innspill fra Nordland fylkeskommune

Fylkesrådet mener at revisjonen tar for seg nødvendige endringer i avgrensning og spesifisering av verdiene innad i områdene. Fylkesrådet mener dette vil kunne være en styrke både for kulturminnevernet og kommunenes stedsutvikling.

Fylkeskommunen mener revisjonen av NB!-registeret er et positivt tiltak både med tanke på at registeret har eksistert i noen år og blitt en del av forvaltningen, og at de eksisterende avgrensningene har hatt behov for endring i varierende grad. Det er positivt at både fylkeskommunen og de relevante kommunene blir hørt, da dette vil kunne gi en lokal forankring og forståelse for registeret og de verdiene det inneholder. Inkluderingen av beskrivelser og verdisettingen av områdene vurderes også som et godt tiltak for å skape en bedre forståelse både for hvorfor områdene er tatt med og de vurderingene som er gjort i revideringen.

Fylkeskommunen vurderer at de foreslåtte utvidelsene er nødvendige ut ifra et helhetsperspektiv, da alle disse områdene har blitt utviklet over tid. Noen områder, som gjenreisningsarkitekturen i Narvik og Bodø, og svenskebyen, er oppstått rundt det samme tidsrommet med et formål om å gjenbygge og komme seg etter krigens ødeleggelser. Andre, som Stamsund og Kabelvåg, bærer preg av å ha tilpasset seg forskjellige tider og bruk av stedet. Denne type helhetsvurdering er viktig i forvaltningen av slike kulturmiljøer. Ingen enkeltbygg står over noen andre, men bidrar til et miljø som både forteller en historie og styrker stedsidentiteten.

Administrativt har det vært bekymringer om hvorvidt de faglige rådene skulle være juridisk bindende både for fylkeskommunen og kommunene som omfattes av disse.

Fylkeskommunene har i felles møte med Riksantikvaren blitt forsikret at de faglige rådene kun skal fungere som faglige anbefalinger, og ikke «pålegg» om hvordan forvaltningen av de enkelte NB! områdene skal gjøres. Denne forsikringen vil gjøre det enklere i den enkelte saksbehandlingen hvor NB!-områdene er involvert eller berørt, og betyr at man i samarbeid med kommunene kan finne den beste løsningen for hvert enkelt NB! område.

Revisjonen av NB!-registeret er en nødvendig prosess som vurderes til å være godt faglig begrunnet, og at forslagene bør etterfølges. Det anbefales at merknadene til Narvik, Bodø og Vefsn kommune blir tatt til følge og innarbeides i revideringen. Riksantikvaren bør vurdere om kun deler av den sørlige utvidelsen av Narvik sentrum skal inkluderes i området. Vi anbefaler at riksantikvarens forslag til Vågan kommune blir stående, men med mindre endringer av de faglige rådene i henhold til kommunens uttalelse. Vi forutsetter også at de faglige rådene forblir råd og ikke juridisk bindende, verken for kommunene eller fylkeskommunen. Dette bør også komme frem i den endelig vedtatte revideringen av NB!-registeret.

Innspill fra kommunene

Vågan

Vågan kommune ønsker primært ingen utvidelse av NB-registeret i Svolvær, men er åpen for utvidelser i Kabelvåg og på Svinøya. I det tilfellet at Riksantikvaren likevel velger å gjennomføre en utvidelse av NB-området i Svolvær, ber kommunen at man ivaretar alle de innspill som er gitt i denne saken.

Høringsuttalelsene, Riksantikvarens vurdering og konklusjon knyttet til de enkelte kulturmiljøene

Riksantikvaren ba høringsinstansene om alle typer tilbakemeldinger og innspill til forslagene, men ba særlig om følgende:

- Evt. merknader til foreslåtte endringer i avgrensning av kulturmiljøene
- Evt. merknader til foreslåtte «Faglige råd for forvaltning»

Høringsinstansene har i hovedsak hatt merknader og innspill til «Faglige råd for forvaltning» og kulturmiljøavgrensning. Vi har også fått nyttige faktaopplysninger og korrigeringer til noen av kulturmiljøene.

I gjennomgangen under følger korte oppsummeringer av innspill i høringsuttalelsenes etterfulgt av Riksantikvarens vurderinger og konklusjon knyttet til de enkelte kulturmiljøene.

K105 Stamsund

Fylkeskommunens innspill:

Fylkeskommunen vurderer utvidelsen av NB!-området i Stamsund i Vestvågøy kommune som spesielt hensiktsmessig, da også tankholmen har en direkte tilknytning til næringen som har vært i Stamsund og har vært viktig for fylkeskommunen å bevare i diverse planer og prosjekter.

Kommunens innspill:

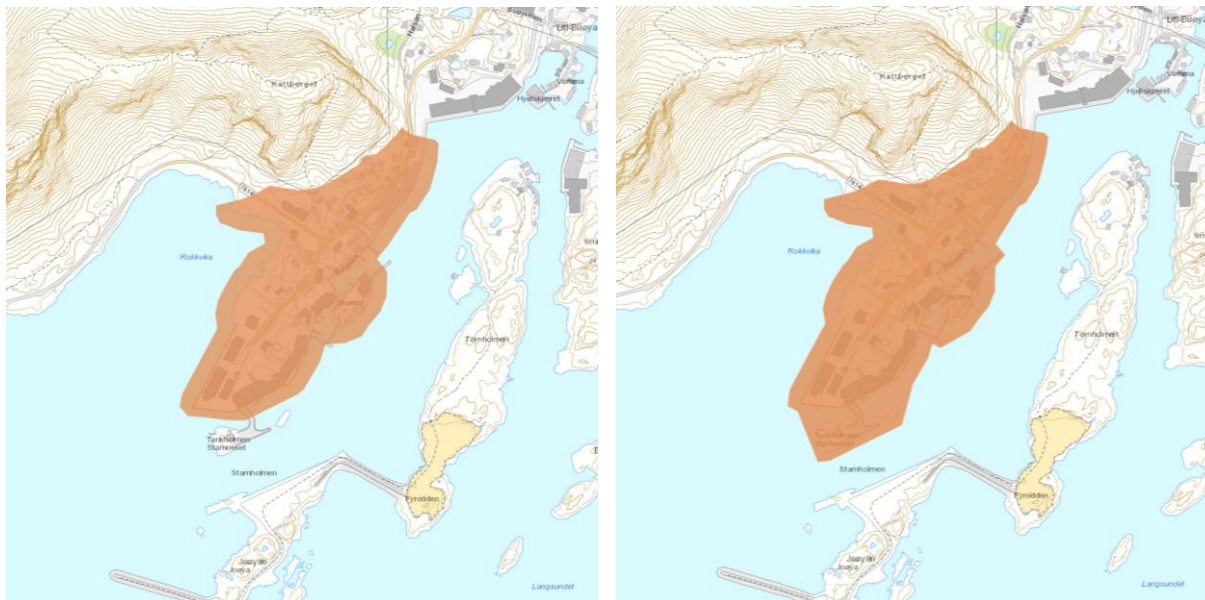
Kommunen sendte ikke høringsinnspill.

Riksantikvarens vurdering og konklusjon:

Ettersom kommunen ikke har merknader og fylkeskommunen er positiv til foreslått utvidelse av kulturmiljøets avgrensning, konkluderer Riksantikvaren med at forslaget publiseres slik det foreligger.

Konklusjon:

- Revidert kulturmiljøtekst publiseres slik den foreligger.
- Kulturmiljøets avgrensning endres i tråd med forslaget som ble sendt ut på høring.



Illustrasjonene viser nåværende (t.v.) og ny avgrensning (t.h.) for kulturmiljøet «Stamsund».

K97 Henningsvær

Riksantikvarens vurdering og konklusjon:

Kulturmiljøet «Henningsvær Sentrum» ble ikke foreslått revidert eller sendt ut på høring på grunn av den pågående fredningssaken hvor Riksantikvarens ønsker å frede deler av Henningsvær som et unikt kulturmiljø av nasjonal verdi..

Fredningens avgrensning omfatter i vesentlig grad det samme som dagens NB!-område, og i tillegg noen mindre nærliggende områder. All bebyggelse som er omfattet av NB!-området vil også være omfattet av fredningen. Dermed ser ikke Riksantikvaren det som hensiktsmessig å opprettholde NB!-kulturmiljøet «Henningsvær Sentrum» ettersom hele miljøet ved fredning vil være underlagt det høyeste form for vern.

Området kan eventuelt vurderes igjen ifm. arbeidet med Samlet oversikt.

K98 Kabelvåg Parken

Fylkeskommunens innspill:

Fylkeskommunen løfter frem at kommunen mener Kabelvåg kunne ha blitt utvidet ytterligere mot øst. Dette baserer seg på den gamle bebyggelsen og gatestrukturen fra reguleringsplaner

fra slutten av 1800-tallet. Fylkeskommunen vurderer dette som et godt forslag og anbefaler at dette alternativet også blir vurdert.

Kommunens innspill:

Endring i områdeavgrensning omfatter å inkludere all bebyggelse rundt Fengselsparken. Det vil medføre at bebyggelsen nord og øst for parken vil inngå i NB!-registret. Kommunen påpeker at den foreslåtte endringen vil være mer i samsvar med avgrensingen til regional kulturminneplan for Lofoten hvor bebyggelsen langs nordsiden av parken og Parkgata er inkludert. Ny avgrensning mot øst innebærer å inkludere to boliger i funkis-stil oppført tidlig/midten av 1900-tallet. Foreslått avgrensning vil i større grad sikre helhet til området rundt Parken og hvordan området oppleves i dag. Kommunen sier også at det kan virke noe uklart hvorfor ikke avgrensingen trekkes helt ned til Smedvika i øst da tilnærmet all bebyggelse mellom parken og Smedvika er SEFRAK-registrert eller skulle vært det som følge av byggeår. Kommunen påpeker «Gammelgården» som står på en registrert gårdshaug fra Middelalderen. Denne ble oppført i 1874 og kunne angitt avslutningen for en alternativ områdeavgrensning i øst, ifølge kommunens vurdering. Sammenlignet med forslag til ny avgrensning i Svolve påpeker kommunen at det ble utarbeidet reguleringsplaner for Kabelvåg i 1879 og 1887 med kvartalsstrukturer og fondmotiv. Til tross for flere større branner på 90-tallet er fortsatt bebyggelsesstrukturen i Kabelvåg sentrum godt ivaretatt gjennom skala, materialitet og form.

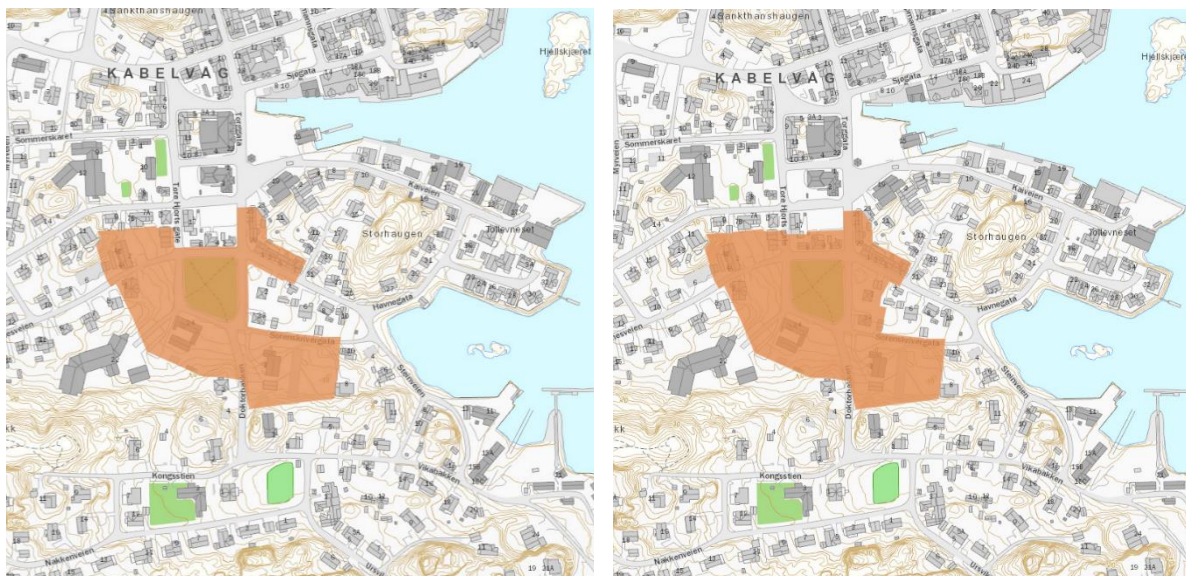
Formannskapet skriver i sitt vedtak FS-023/21 (22.03.2021) at «For Kabelvåg pågår det nå et grundig arbeid for å få ny byplan. Det er uheldig at en utvidelse av NB-området skal legge føringer i dette arbeidet.»

Riksantikvarens vurdering og konklusjon:

Riksantikvaren har forståelse for ønsket om å vurdere arealet øst for «Kabelvåg parken» som interessante også i NB!-sammenheng. Samtidig påpeker Riksantikvaren at de nasjonale interessene i området er knyttet til den opparbeidede parken med omkringliggende bebyggelse og dens funksjoner. NB!-registeret setter fokus på visuelle og strukturelle sammenhenger i kulturmiljø, som gjør det naturlig å innlemme bebyggelse i direkte tilknytning til parken i det eksisterende NB!-området. «Gammelgården» og annen bebyggelse i forbindelse med Smedvika har ikke den samme tilknytningen til eller sammenhengen med kulturmiljøet rundt parken, og bygger dermed ikke opp under den bærende historien for kulturmiljøet. Riksantikvaren tror området mot Smedvika som påpekes av kommunen vil være interessant å se videre på i forbindelse med «Samlet oversikt». Riksantikvaren vil også påpeke at den nye samlede oversikten skal være et dynamisk verktøy hvor revisjoner kan gjøres fortløpende, så det vil være fremtidige muligheter for å se mer nøye på hovedhistorien som fortelles for Kabelvåg i en nasjonal oversikt. NB!-registeret skal ikke stå til hinder for utvikling, men være et forvaltningsverktøy som kan bidra til å sette fokus på eksisterende kvaliteter, og et verktøy hele forvaltningen kan støtte seg på. Det er først og fremst opp til hver enkelt kommune å vurdere hvordan de vil bruke verktøyet i forbindelse med utarbeidelse av egne planer.

Konklusjon:

- Revidert kulturmiljøtekst publiseres slik den foreligger.
- Kulturmiljøets avgrensning endres til slik det fremstår i høringsnotatet.



Illustrasjonene viser nåværende (t.v.) og ny avgrensning (t.h.) for kulturmiljøet «Kabelvåg parken».

K107 Svolvær Sentrum

Fylkeskommunens innspill:

Fylkeskommunen vurderer at «Svolvær sentrum», tidligere «Svolvær torget», har fått den mest betydelige utvidelsen av alle områdene i Vågan. Utvidelsen, slik den er foreslått, vil omfavne mer av by- og gatestrukturen, Svolvær kirke, og parken i tillegg til torget. De påpeker at det er Svolvær sentrum kommunen er mest kritisk til av alle områdene, og at kommunen vurderer at forslaget og de faglige rådene vil være i strid med den nylig vedtatte byplanen og reguleringsplanene i Svolvær sentrum. Fylkeskommunen vurderer ikke at NB!-registeret og eventuelle utvidelser vil kunne hindre bruk og utvikling av Svolvær eller andre NB!-områder. NB!-registeret skal fungere som en hensynssone hvor særskilte nasjonale interesser skal hensyntas ved eventuelle prosjekter og planer. De faglige rådene er kun faglige anbefalinger fra direktoratet, og skal ikke være juridisk bindende for kommunen å følge. Basert på dette vurderer ikke fylkeskommunen disse merknadene som relevante og anbefaler at riksantikvarens forslag for revidering blir fulgt.

Fylkeskommunen løfter videre kommunens bekymring for hvilke innsigelsesmuligheter dette vil skape og om det vil bli vanskelig å ivareta kulturmiljøene uten økonomisk støtte, både privat og offentlig. Fylkeskommunen påpeker at det kan fremmes innsigelser til disse områdene uavhengig av om områdene er inkludert i NB!-registeret eller ikke. Innsigelser eller klager på allerede vedtatte planer kan fylkeskommunen uansett ikke fremme, noe som er forankret i plan- og bygningsloven §5.5 Begrensning i adgangen til å fremme innsigelse.

Kommunens innspill:

Forslag til ny områdeavgrensning er en omfattende endring ved å tidligere ha omfattet torget og Vestfjordgata til å nå skulle inkludere et areal på omkring 200 dekar, mot tidligere 35 dekar. Den foreslåtte avgrensningen omfatter en rekke ulike bygningstyper som medfører at det er noe vanskelig å hevde at området har en helhet og inngår i en sammenheng, utover den definerte gatestrukturen fra byplanen til Sverre Pedersen og Oscar Hoff. Før byplanen fra

1923 var Svolvær bare en rekke holmer og øyer i havgapet, men som følge av omfattende utfyllinger ble det mulig for Pedersen og Hoff å anlegge rette gater, sluttede kvartaler og parkanlegg. Svolvær har i så måte alltid vært en by preget av endringsvilje og endringstempo. Gatestrukturen og det pentagonformede torget utgjør likevel fortsatt i dag viktige rammer for byutviklingen. Derimot er mellomrommene mellom byrommene hvor bebyggelsen er plassert langt fra like fastsatt. Svolvær fikk, etter en omfattende prosess, vedtatt ny kommunedelplan i januar 2020. Innenfor den foreslåtte NB!-avgrænsingen er det i kommunedelplanen angitt 22 kulturminner som er omfattet av hensynssone H570. Dette er kulturminner som ønskes ivarettatt som en ressurs for Svolvær og de skal være med å gjøre byen historisk lesbar. Kommunedelplanen legger samtidig opp til en høyere arealutnyttelse og viderefører den transformasjonen som har foregått langs havnepromenaden i resten av sentrum. Det er viktig at NB!-avgrænsingen ikke forhindrer disse mulighetene.

Formannskapet skriver i sitt vedtak FS-023/21 (22.03.2021) at «For Svolvær, inkludert Svinøya og Bukkedauden, er det nylig vedtatt en byplan som hadde en prosess som gikk over lang tid med høringer og demokratiske beslutningsprosesser som ble lagt til grunn for endelig vedtatt plan. Flere faglige råd fra Riksantikvaren er i direkte konflikt med byplans retningslinjer. Svolvær har alltid vært en by preget av endringsvilje og endringstempo.»

Riksantikvarens vurdering og konklusjon:

Avgrænsingen av kulturmiljøet har utgangspunkt i Sverre Pedersen og Oscar Hoff's byplan for Svolvær fra 1919/1923, men omfatter kun selve gatelegemet i Vestfjordgaten og selve plassen på Torget, samt en sektor fra Torget og ut i havnebassenget. Bakgrunnen for denne avgrænsingen har vært å sikre siktlinjer fra Torget mot Svolværgeita og fra Torget ut mot havna og øya Lille Molla. Den gamle byplanen har gjennom tidens utbygginger blitt mer utydelig samtidig som de nevnte siktlinjene stadig er intakte. Riksantikvaren mener dagens omfang av kulturmiljøet er for lite til å ha noen effekt på bygningene langs gaten og på byplanens helhet. Kommunen er også negativ til forslaget ved høringen om utvidelse av kulturmiljøet. Riksantikvaren har etter en samlet vurdering derfor besluttet å ta kulturmiljøet ut av NB!-registeret.

Konklusjon:

- Kulturmiljøet K107 Svolvær Sentrum tas ut av NB!-registeret

K106 Svolvær Svinøya og Bukkedauden (tidligere: Svolvær Svinøya)

Fylkeskommunens innspill:

Fylkeskommunen påpeker at kommunen ønsker at utvidelsen av Svinøya og Bukkedauden formes etter de eksisterende hensynssonene for kulturmiljø, samt at utvidelsen riksantikvaren foreslår inkluderer kun noen flere bygg enn dagens hensynssoner gjør. Fylkeskommunen mener derfor at riksantikvarens forslag til ny avgrænsing i stor grad allerede er i tråd med hva kommunen ønsker i forbindelse med områdets avgrænsing.

Kommunens innspill:

Vågan Kommune ønsker primært ingen utvidelse av NB-register i de foreslåtte områder i Svolvær, Kabelvåg og Svinøya. NB-registerets potensielle påvirkningskraft i de gitte områder står i sterk kontrast til den svært raske og enkle prosessen en utvidelse av registeret er underlagt. For Svolvær, inkludert Svinøya og Bukkedauen, er det nylig vedtatt en byplan som hadde en prosess som gikk over lang tid med høringer og demokratiske beslutningsprosesser som ble lagt til grunn for endelig vedtatt plan. Flere faglige råd fra Riksantikvaren er i direkte konflikt med byplans retningslinjer. Svolvær har alltid vært en by preget av endringsvilje og endringstempo.

For området Svinøya og Bukkedauen medfører foreslått endring at all bebyggelse på det opprinnelige Svinøya og bebyggelsen på Bukkedauen inngår i områdeavgrensningen. I kommunedelplan Svolvær er også store deler av Svinøya omfattet av hensynsone for kulturmiljø, bebyggelsen på Bukkedauen er også omfattet av hensynsonen. Foreslått områdeavgrensning er dermed i hovedsak i samsvar med kommunestyrets vedtak. Den største forskjellen er at Vågan kommune ikke har inkludert det tidligere kunstnersentrert og annen nyere bebyggelsen i hensynsonene. I tidligere områdeavgrensning for Svinøya var ikke det tidligere kunstnersenteret inkludert, men er nå foreslått tatt inn.

Dersom de foreslåtte endringer av områdeavgrensningen for Svinøya og Bukkedauen med tilhørende faglige råd medfører endrete forutsetninger for det som er en nylig vedtatt reguleringsplan bes Riksantikvaren å avgrense NB!-området i samsvar med hensynsonene H570-21, H570-22 og H570-23 i kommunedelplan Svolvær. Det er i tillegg viktig at de faglige rådene ikke er til hinder for at kulturhistorisk bebyggelse blir tatt i bruk på nye måter, blant annet til reiselivsformål. Det er en viktig forutsetning for at det skal være økonomisk bærekraftig å ivareta bebyggelsen.

Riksantikvarens vurdering og konklusjon:

Riksantikvaren takker for grundig tilbakemelding fra Vågan kommune, som ikke ønsker utvidelser av NB!-kulturmiljøene i kommune.

Riksantikvaren merker seg at det er samsvar med foreslått utvidelse av kulturmiljøet og hensynssonen i kommunedelplanen. Vi vil videre påpeke at det er sammenhengen i kulturmiljøer som er vesentlig for hvilke områder som omfattes av NB!-registeret. Vi mener det tidligere kunstnersentrert og annen nyere bebyggelsen i dette området utgjør en viktig del av helhetsopplevelsen og har derfor foreslått å innlemme dette i kulturmiljøet.

De foreslåtte endringene av områdeavgrensningene vil ikke medføre endrete forutsetninger for vedtatte reguleringsplaner. De faglige rådene som lå ved høringen er kun råd og ikke bestemmelser, og er ment til hjelp i kommunens forvaltning av kulturmiljøene.

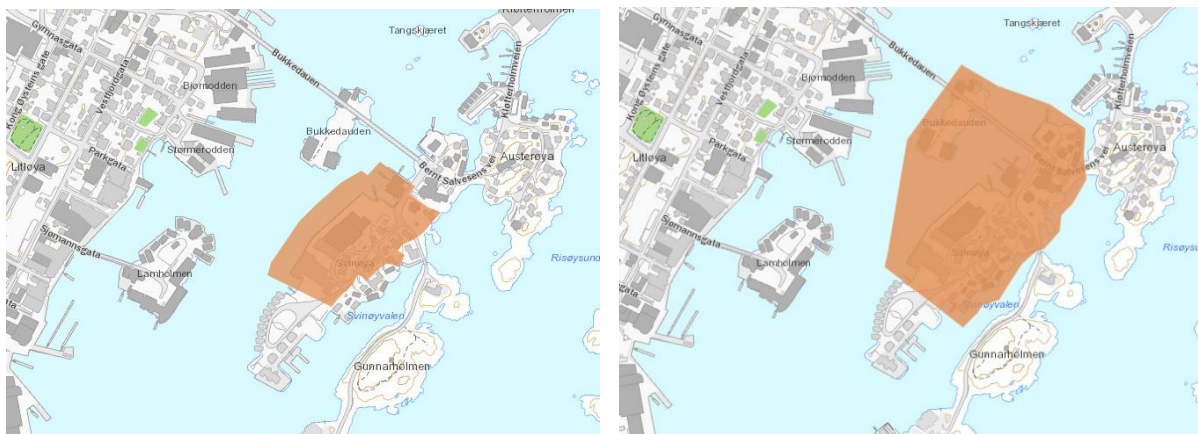
Dermed beslutter Riksantikvaren å publisere det reviderte kulturmiljøet i henhold til dokumenter som ble sendt på høring.

Riksantikvaren vil påpeke at det er sammenhengen i kulturmiljøer som er vesentlig for hvilke områder som omfattes av NB!-registeret. Sammenhenger som bygges ned over tid gjør at kulturmiljøer i mange tilfeller ikke lenger oppfattes som helhetlige, og da kan stå i fare for ikke lenger å ha nasjonale interesser. Dagens omfang av kulturmiljøet «Svolvær Svinøya» ekskluderer bebyggelse og sammenhenger som naturlig hører med i det helhetlige kulturmiljøet på Svinøya og Bukkedauden. For at kulturmiljøet skal opprettholde sin nasjonale interesse som kulturmiljø er det vesentlig at sammenhenger tas vare på og at ny bebyggelse som kommer til vurderes i denne sammenhengen.

Det er opp til kommunen å forvalte kulturmiljøene i sine områder på best mulig måte gjennom bestemmelser i egne kommuneplaner, og Riksantikvaren kan ikke sette «Faglige råd for forvaltning» som er juridisk bindende for kommunene. Samtidig er de faglige rådene vesentlige for Riksantikvaren som verktøy og rettesnor i eget arbeid. Riksantikvaren oppfatter i stor grad at kommunen og Riksantikvaren har felles forståelse for hvordan en ønsker å ta området på Svinøya og Bukkedauden i bruk, og Riksantikvaren er positiv til at kommunen ser muligheter for fremtidig bruk av den eksisterende bebyggelsen i området. Dermed beslutter Riksantikvaren å publisere det reviderte kulturmiljøet i henhold til dokumenter som ble sendt på høring.

Konklusjon:

- Revidert kulturmiljøtekst publiseres slik den foreligger.
- Kulturmiljøets avgrensning endres i tråd med forslaget som ble sendt ut på høring.
- Kulturmiljøet endrer navn til «K106 Svolvær Svinøya og Bukkedauden».



Illustrasjonene viser nåværende (t.v.) og ny avgrensning (t.h.) for kulturmiljøet «Svolvær Svinøya og Bukkedauden».

K104 Narvik Sentrum

Fylkeskommunens innspill:

Fylkeskommunen kommenterer at Narvik kommune ønsker kun mindre justeringer av de foreslåtte avgrensningene og vurderer deres merknader som akseptable. Fylkeskommunen mener likevel at det kan være hensiktsmessig at hele Dronningens gate blir inkludert i NB!-området omtalt som Narvik sentrum. De mener videre at nr.38-42 i Dronningens gate er tydelig gjenreisningsarkitektur og vil være en naturlig addisjon til NB!-området, samt at nr.28-32 ikke vil tilføre noe av betydning til dette området og arkitekturstilen. Den foreslåtte avgrensningen i sør kan skape en større helhet i området, da det er noen gjenreisningsbygg som per i dag ikke er inkludert, men vil ikke nødvendigvis gi noe nytt til området. På bakgrunn av dette stiller fylkeskommunen seg bak Narvik kommunes merknad, men med forslag om at nr.38-42 kan inkluderes da de er en naturlig del av helheten.

Kommunens innspill:

Kommunen ber om at området Dronningensgate sør ikke tas med da de ikke ser den nye avgrensingen som hensiktsmessig. Når det gjelder utvidelsen mot nord er kommunen i utgangspunktet positiv, men vil allikevel bemerke at for deler av området har kommunen planer for transformasjon, og at det tidligere har vært gjennomført en internasjonal arkitektkonkurranse, European. Videre mener kommunen at det er viktig at det ikke lenges hinder for kommunens ønskede utvikling og at det legges opp til god balanse mellom ulike hensyn. I samme området er flere bygninger av kulturhistorisk verdi som Verdensteateret, Astrup-gården, Thorsen-gården og Iversen-gården. Kommunen er positiv til at dette tas med i utvidelsen.

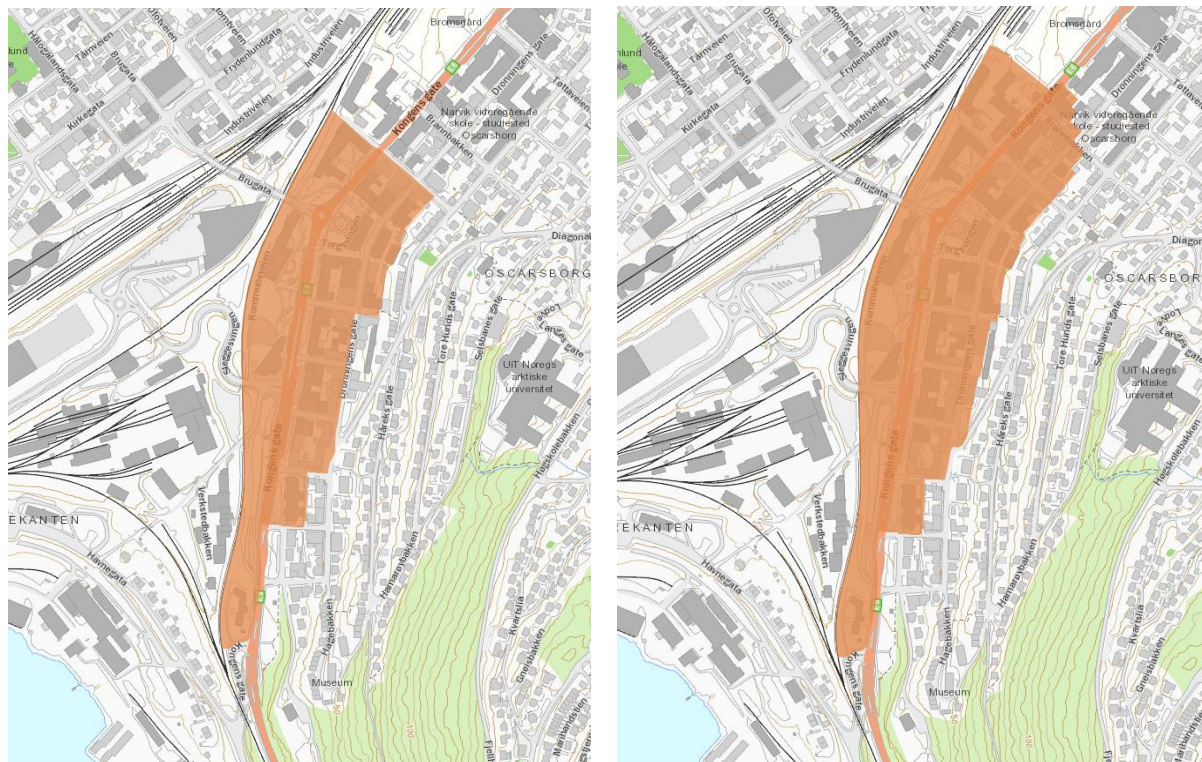
Riksantikvarens vurdering og konklusjon:

Riksantikvaren merker seg at kommunen og fylkeskommunen ikke har innvendinger mot utvidelsen av kulturmiljøet i nord. Utvikling av området er ønskelig fra vår side, men da med ekstra hensyn til de kulturmiljøverdiene som eksisterer i området.

Videre har Riksantikvaren forståelse for at kommunen ikke ønske å innlemme Dronningens gate 28-32. Selv om Dronningens gate 28-32 riktig nok ikke er typisk gjenreisningsarkitektur, utgjør likevel disse bygningene en del av helheten gjennom sin skala og nøkterne utforming. Detaljer som vinduer, dører og balkonger er i denne sammenhengen derfor mer underordnet. I NB!-registeret fokuserer vi først og fremst på helheten og derfor ønsker vi å innlemme både Dronningens gate 38-42 og Dronningens gate 28-32 i dette relativt enhetlige gatemiljøet.

Konklusjon:

- Revidert kulturmiljøtekst publiseres slik den foreligger.
- Kulturmiljøet utvides fra dagens til også å omfatte området i nord, samt Dronningensgate 28-42.



Illustrasjonene viser nåværende (t.v.) og ny avgrensning (t.h.) for kulturmiljøet «Narvik sentrum».

K102 Narvik Trekanten (tidligere: Narvik Industriområdet NSB og LKAB)

Fylkeskommunens innspill:

Fylkeskommunen mener Trekanten er en av de mer omfattende utvidelsene i revideringen. Fylkeskommunene viser videre til at kommunen i all hovedsak ikke er kritisk til en utvidelse av området, men at kommunen ber Riksantikvaren vurdere avgrensingen opp mot de gjennomførte og pågående planprosessene i området, da mye har blitt endret og modernisert. Kommunen har ingen spesifikke forslag til en eventuell ny avgrensning.

Fylkeskommunen stiller seg bak kommunens vurdering om at områdets foreslåtte avgrensning bør tilpasse seg og ekskludere mindre områder som har blitt modernisert og endret i den grad at de ikke naturlig tilhører området som en helhet.

Kommunens innspill:

Kommunen påpeker at det har vært en stor grad av transformasjon i dette området. Området er en viktig del av kommunens industri og næringsutvikling og har en nylig etablert handelspark. I løpet kort tid vil kommunen starte opp planarbeid i indre havn som vil avklare bruk av deler området. Kommunen er positiv til at hovedformålet viser at man ikke skal hindre dagens drift eller videre endring og utvikling, men at det ved nye tiltak innenfor kulturmiljøet vurderes hvordan de historiske sammenhengene og steds karakteren best kan ivaretas. Samtidig vil de vise til endringsforslaget med utvidet området i stor grad fremstår som modernisert og endret. Kommunen ber om at det gjøres vurderinger basert nylige og pågående reguleringsplaner og at grensen justeres i henhold til disse. Kommunen er positiv til at dagens areal i NB registeret videreføres.

Riksantikvarens vurdering og konklusjon:

Riksantikvaren foreslo i forbindelse med høringen en betydelig utvidelse av kulturmiljøet «Narvik Trekanten» ettersom det svært sammensatte området har mange bevarte bygninger, strukturer og sammenhenger som viser Narviks lange industrihistorie. Malmkaia i Narvik er av nasjonal interesse og har i tillegg en plass i europeisk sammenheng gjennom sin rolle som utskipingshavn for de enorme malmsilene i Kiruna og betydningen i krigshistorien fra andre verdenskrig. De industrielle strukturene nede ved havna har vært en del av Narviks bybilde i over et århundre og er derfor en svært viktig del av byens identitet. Det er derfor viktig å ha fokus på disse historiefortellende industrielle elementene og sørge for at de legger premissene for fremtidig gjenbruk, nytenking og utvikling.

Narvik kommune påpeker at de her i området har gjennomført store transformasjoner, og at de i nyere tid har etablert handelspark i området. Riksantikvaren leser tilbakemeldingen fra Narvik kommune som at arealer nord i avgrensningen som ble sendt på høring, parallelt med området som er omfattet av store malmsiloer, ikke er ønsket som en del av NB!-avgrensningen fra kommunens side. I møte med kommunen har også Riksantikvaren blitt informert om at aktiviteten rundt malmkaia er ved en opptrapping.

Riksantikvaren imøtekommer kommunens innspill og velger å innskrenke det foreslåtte både ved handelsparken nord i området, som har gjennomgått stor transformasjon, og ved

malmkaia. Innskrenkningen ved malmkaia gjøres med tanke på signaler Riksantikvaren har fått fra kommunen om forventet økt næringsaktivitet i industriområdet.

Vi ønsker likevel å innlemme jernbaneområdet med lokomotivstaller og bygninger nord i området Trekanten som en del av kulturmiljøet da de har høy kulturhistorisk verdi.

Riksantikvaren vil også påpeke at området i sin helhet (områdeavgrensningen som ble sendt på høring), med malmkaia og alle tidligere NSBs og LKABs strukturer har stor opplevelsesverdi som sammenhengende kulturmiljø. Ved en fremtidig utvikling av de ulike stedene innenfor området oppfordres det til å se muligheter i de eksisterende strukturene, da disse kan være med på å legge spennende premisser for bruk og opplevelse av området i fremtiden.

Konklusjon:

- Kulturmiljøets avgrensning endres i tråd med tilbakemeldinger fra kommunen og fylkeskommunen, og i henhold til beskrivelsen over.



Illustrasjonene viser nåværende (t.v.) og ny avgrensning (t.h.) for kulturmiljøet «Narvik Trekanten».

K95 Bodø Sentrum

Fylkeskommunens innspill:

Fylkeskommunen viser til at kommunen har uttalt seg både på vegne av kulturkontoret og plan- og byutvikling som begge er kritiske til at den vestlige delen av Storgata skal ekskluderes fra NB!-området i Bodø sentrum. Fylkeskommunen støtter kommunens vurdering om dette. Det påpekes at fylkeskommunen ved Kulturminner i Nordland har jobbet mye og lenge med blant annet bevaring av fasaden på Norrøna hotell, og at det vil være svært uheldig at denne strekningen av Storgata ikke lenger skal regnes å være av nasjonal interesse, spesielt med tanke på at området utvides østover langs Storgata. Utover dette er fylkeskommunen enig i de ytterligere utvidelsene som er foreslått og at Sjøgata ikke lenger skal være en del av NB!-området.

Kommunens innspill:

Kommunen stiller seg bak at området nord for Sjøgata kan utgå, da området er nylig utbygd og det ikke lengre finnes eldre bebyggelse i området. Områdeplanen for Storgata-kvartalene er i all hovedsak uten hensynssoner for kulturmiljø mot Sjøgata, og vil ventelig på sikt også bli transformert ved gjennomføring av planen. Kommunen har heller ingen innspill til at området utvides østover, og tar med seg parkene og «Terboven-husene». Som påpekt i notatet er dette et historisk og tidstypisk byplangrep, som også har en viss tidsdybde. Tilsvarende skriver kommunen at det er positivt at randsonen vest for Domkirka tas inn for å styrke konteksten.

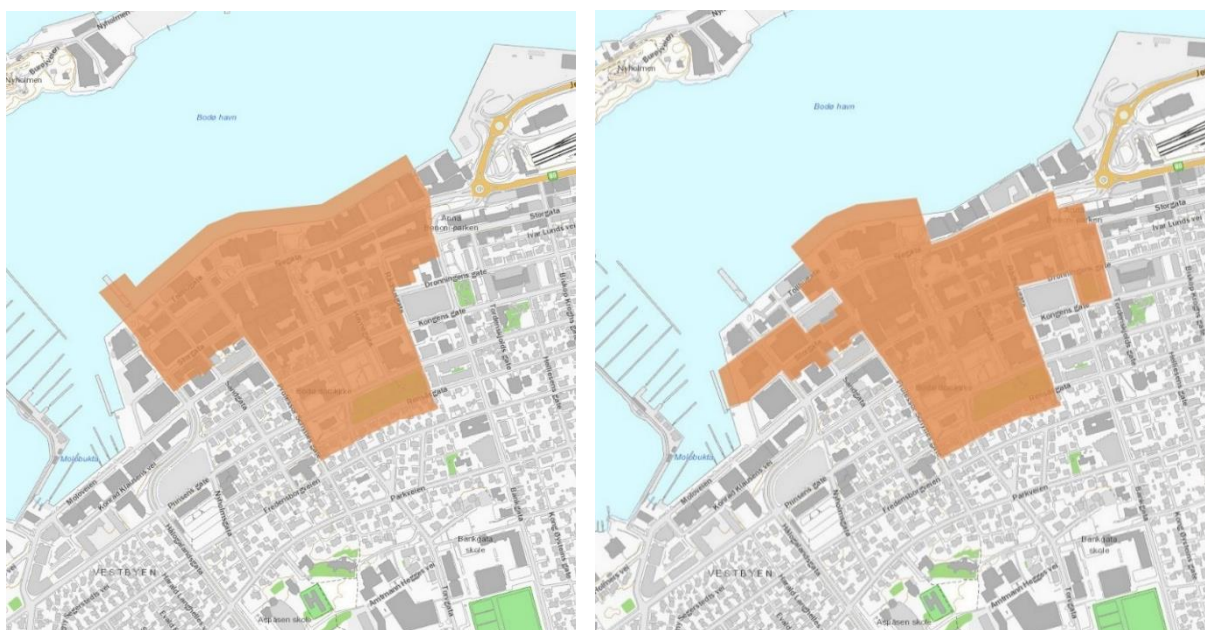
Både Byutvikling plan og Kulturkontoret er imidlertid ikke enige i at vestlig del av Storgata skal utgå fra NB!-registeret. Det påpekes at området, selv om det har blitt kraftig endret de seneste årene ved bygging av høyhusene og Kulturkvartalet, inneholder flere bevarte tidlige gjenreisningsbygg fra 1940-tallet, som Merkur-gården, Storgata 6, Norrøna hotell og Sjøfartsbygningen fra 1930-tallet som sto gjennom krigsårene. De nye byggene kontrasterer sterkt i form, skala og uttrykk, men den historiske lesbarheten er fremdeles til stede i bygningsmiljøet. Kommunen mener på bakgrunn av dette at det er hensiktsmessig og ønskelig å beholde denne delen av Storgata i NB!-registeret ut fra dennes funksjon og hensikt.

Riksantikvarens vurdering og konklusjon:

Riksantikvaren etterkommer kommunens og fylkeskommunens forslag om å beholde bygningene i forbindelse med Storgata i NB!-registeret. I tillegg mener Riksantikvaren at konserthuset og kulturhuset Stormen også skal innlemmes. Bygningene bygge videre på gjenreisningsbyenes egenart og særpreg, og viser en god tilpasning til den eksisterende gjenreisningsarkitekturen i Bodø gjennom skala, artikulering, materialbruk og detaljering.

Konklusjon:

- Revidert kulturmiljøtekst publiseres slik som den foreligger.
- Kulturmiljøets avgrensning utvides i tråd med kommunens og fylkeskommunens tilbakemelding, samt i tråd med ovenforliggende beskrivelse.



Illustrasjonene viser nåværende (t.v.) og ny avgrensning (t.h.) for kulturmiljøet «Bodø sentrum».

K96 Bodø Svenskebyen

Fylkeskommunens innspill:

Fylkeskommunen viser til at kommunen har uttalt seg både på vegne av kulturkontoret og plan- og byutvikling. Begge disse avdelingene er omforent i sin vurdering av revisjonen og er positive til de faglige rådene og sonenes utstrekning. Utvidelsen av Svenskebyen stiller kommunen seg svært positiv til. Fylkeskommunen støtter dette og mener det vil kunne understøtte en mer helhetlig saksbehandling og vurdering av Svenskebyen, hvor ikke kun et mindre område er vurdert til å være av nasjonal verdi og interesse.

Kommunens innspill:

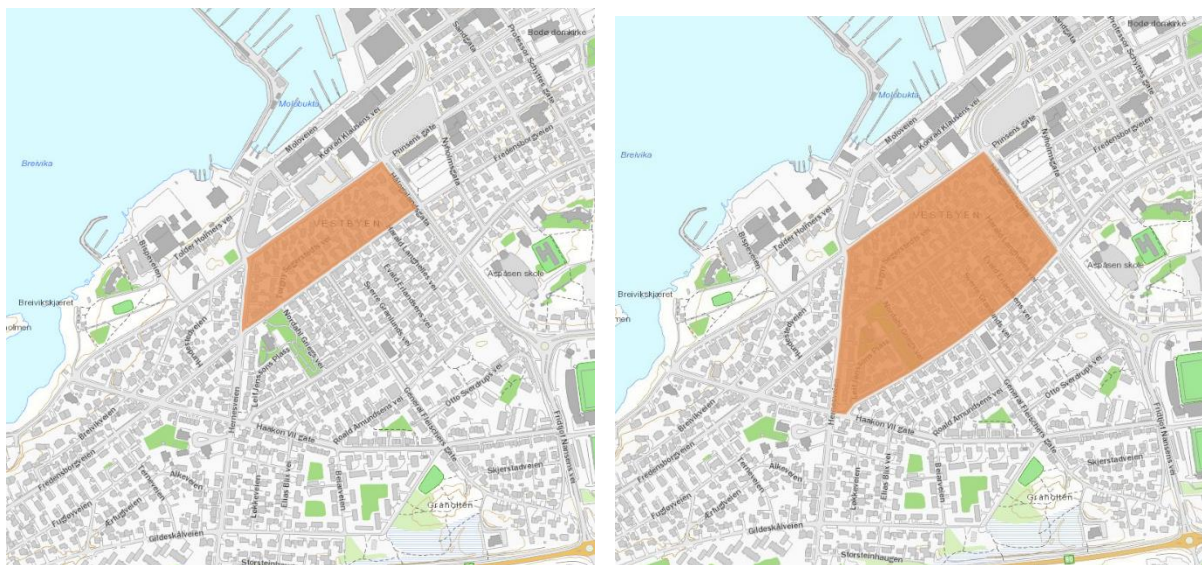
Byutvikling plan har ingen innvendinger mot at hele Svenskebyen tas inn, ved at Sone 2 også inkluderes. Hele NB!-området er i utgangspunktet omfattet av en verneplan med detaljerte bestemmelser, og det er nyttig med flere føringer, konkrete råd og retningslinjer for utvikling av området

Riksantikvarens vurdering og konklusjon:

Riksantikvaren er enig i at det er fordelaktig at kulturmiljøavgrensningen for «Bodø Svenskebyen» samsvarer mellom forvaltningsnivåer for å bidra til forutsigbarhet i plan- og byggesaksbehandling. Ettersom både kommunen og fylkeskommunen stiller seg positive til foreslått utvidelse av kulturmiljøets avgrensning, konkluderer Riksantikvaren med at forslaget publiseres slik det foreligger.

Konklusjon:

- Revidert kulturmiljøtekst publiseres slik som den foreligger.
- Kulturmiljøets avgrensning utvides i tråd med forslaget som ble sendt ut på høring.



Illustrasjonene viser nåværende (t.v.) og ny avgrensning (t.h.) for kulturmiljøet «Bodø Svenskebyen».

K99 Mo i Rana Moholmen

Fylkeskommunens innspill:

Fylkeskommunen vurderer utvidelsen av Moholmen i Mo i Rana som positivt, da dette vil kunne bevare en større helhet i forbindelse med utviklingen av Mo i Rana som et handelssentrum.

Kommunens innspill:

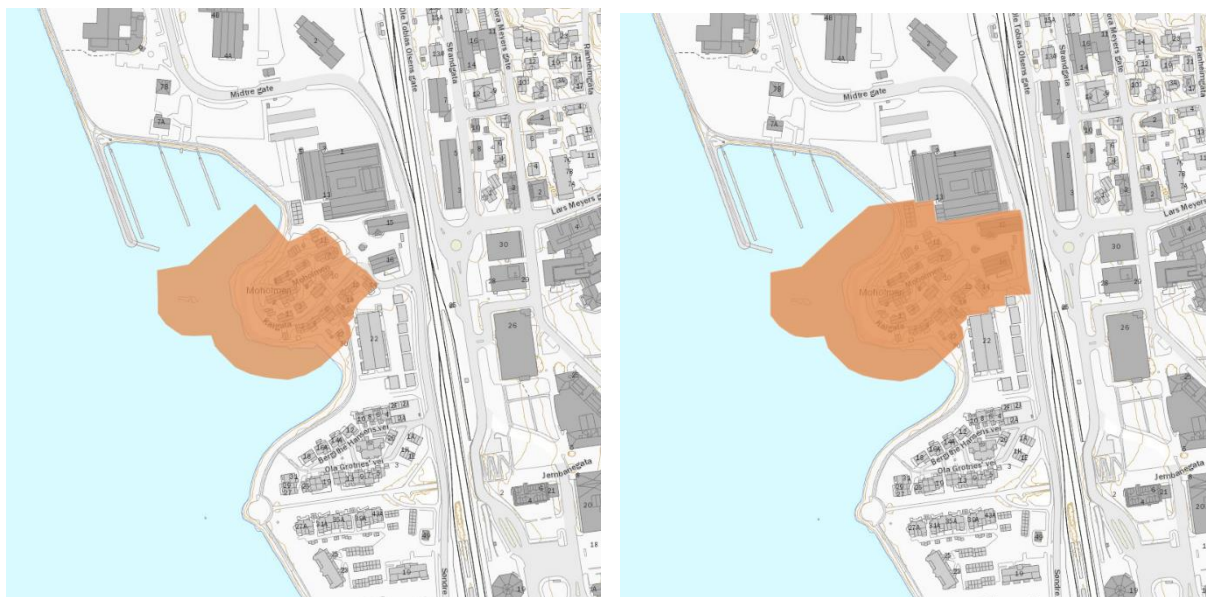
Kommunen sendte ikke høringsinnspill.

Riksantikvarens vurdering og konklusjon:

Ettersom kommunen ikke har merknader og fylkeskommunen er positiv til foreslått utvidelse av kulturmiljøets avgrensning, konkluderer Riksantikvaren med at forslaget publiseres slik det foreligger i høringsnotatet, og med noen små justeringer i henhold til eiendomsgrenser.

Konklusjon:

- Revidert kulturmiljøtekst publiseres slik den foreligger.
- Kulturmiljøets avgrensning endres i tråd med forslaget som ble sendt ut på høring.



Illustrasjonene viser nåværende (t.v.) og ny avgrensning (t.h.) for kulturmiljøet «Mo i Rana Moholmen».

K100 Mosjøen Byparken

Fylkeskommunens innspill:

Fylkeskommunen påpeker at Vefsn kommune ønsker å beholde Byparken som et NB!-område, da dette vil være med på å bevare området rundt og forstår det slik at kommunens argumentasjon baserer seg på at NB!-områdets avgrensning strekker seg utover grensene til

fredningen. Fylkeskommunen vurderer dette som uproblematisk og mener det vil kunne hjelpe kommunen i sin saksbehandling av tiltak i området rundt parken.

Kommunens innspill:

Kommunen synes det er uheldig at Byparkens fredningsstatus medfører at området ikke lenger skal være i registeret. Angivelsen av arealet i NB!- registeret har en større utstrekning enn det arealet som er fredet og indikerer en oppmerksomhet og så hva angår fasader mot byparken i tiliggende kvartaler. Dette kommuniserer at kulturmiljøenes kvalitet og opplevelsesverdi henger sammen med områdene rundt – det være seg landskapsrommet eller det bydemiljø.

Kommunens ønske er derfor at byparken i Mosjøen fremdeles skal være registrert i NB!- registeret med den utstrekning vi finner i registeret i dag.

Riksantikvarens vurdering og konklusjon:

Riksantikvaren mener fredingen, som er det sterkeste vernet, dekker hele parken, også vil påvirke ivaretagelsen av fasader til omkringliggende bygninger ved eventuell utbygging i området. Restarealet av det tidligere NB!-området vil da kun utgjøre selve gaten. Dersom dette området skulle ha noen effekt for kulturmiljøet bør hele bygningskroppen til de omkransende bygningene innlemmes. Dette kan man foreslå i det fremtidige arbeidet med en samlet oversikt.

Konklusjon:

- Kulturmiljøet «K100 Mosjøen Byparken» tas ut av NB!-registeret.

K101 Mosjøen Sjøgata

Fylkeskommunens innspill:

Fylkeskommunen vurderer kommunens merknader angående Sjøgata som kurante da dette vil skape en mer flytende overgang mellom de nasjonale interessene i og rundt Sjøgata med resten av Mosjøen sentrum.

Kommunens innspill:

Kommunen forstår det slik at Riksantikvaren som faginstans innenfor kulturminner og kulturmiljø mener at de nye områdene som er foreslått henger naturlig sammen med allerede registrert område. Kommunen synes markert grense i nord virker noe tilfeldig og ber Riksantikvaren se til at hele bygninger og eiendommer tilhørende Skjervgata ved kulturhuset kommer med. Kommunen mener også bygningen Skjervgata 23 har en typologi og historie som gjør at den bør vurderes inn i NB!-registeret. Kommunen sier seg for øvrig enig i Riksantikvarens forslag til ny avgrensning i temakartet.

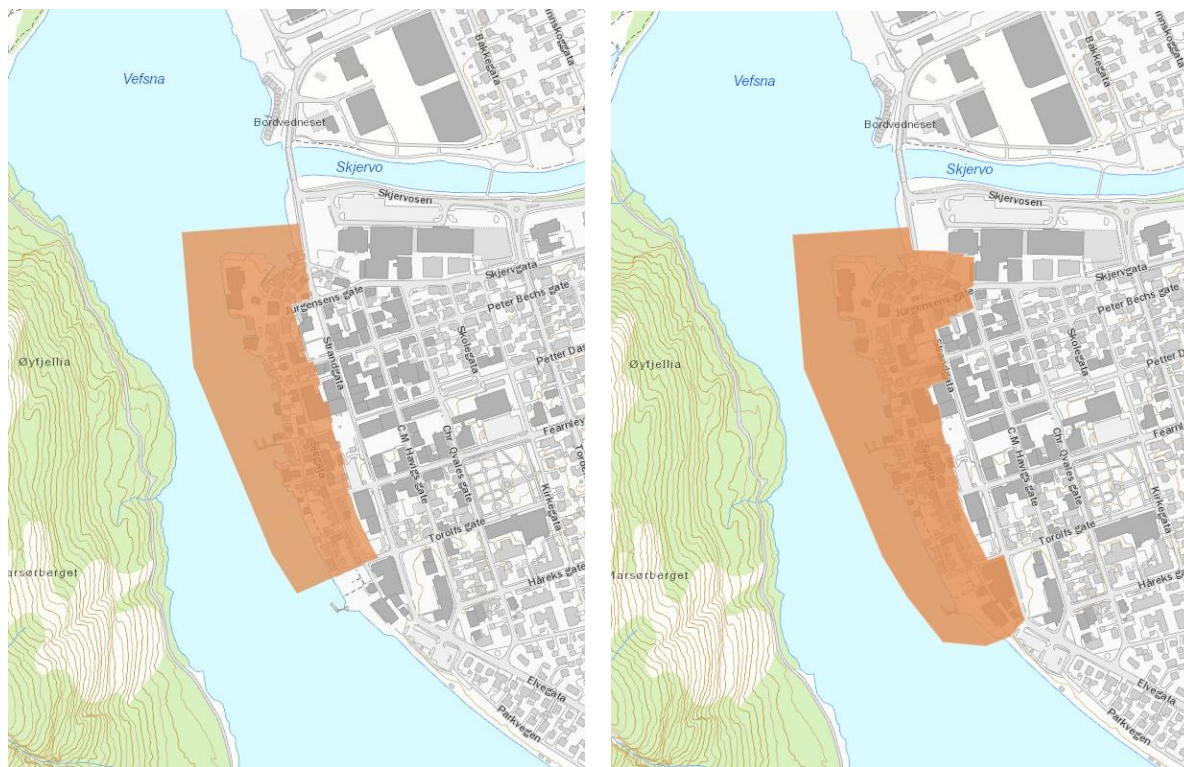
Kommunen mener at foreslåtte faglige råd for forvaltning av Sjøgata-området i stor grad tar opp forhold gjeldende reguleringsplan allerede har fokus på, men at de vil være verdifulle føringer og retningslinjer hva angår både detaljgrad og tematikk.

Riksantikvarens vurdering og konklusjon:

Riksantikvaren takker for gode innspill fra kommunen. Riksantikvaren har etter en samlet vurdering justert kulturmiljøavgrensningen i nord etter eiendomsgrenser der dette er hensiktsmessig, og inntil eksisterende bebyggelse der dette er mer naturlig (eksempelvis er avgrensningen i nord lagt inntil kulturhuset fremfor å følge eiendomsgrenser slik at hele plassen innlemmes i NB!-registeret, fremfor at avgrensningen utelater enkelte deler av plassen). Riksantikvaren etterkommer kommunens forslag om å utvide kulturmiljøet til å også omfatte Skjervgata 23. Utover dette mener Riksantikvaren at det er positivt at faglige råd for forvaltning og kommunens reguleringsplan har samsvarende fokus. Dette bidrar til en forutsigbar forvaltning og saksbehandling av området.

Konklusjon:

- Revidert kulturmiljøtekst publiseres slik den foreligger.
- Kulturmiljøets avgrensning justeres i tråd med tilbakemeldinger fra kommunen.



Illustrasjonene viser nåværende (t.v.) og ny avgrensning (t.h.) for kulturmiljøet «Mosjøen Sjøgata».